วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์
JOURNAL OF INTERDISCIPLINARY INNOVATION REVIEW
ปีที่ 9 ฉบับที่ 3 พฤษภาคม – มิถุนายน 2569 Vol. 9 No. 3 May – June 2026

บทความวิจัย

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

BUDDHADHAMMA INTEGRATION FOR PROMOTES INNOVATION OPERATIONS OF THAILAND POST COMPANY LIMITED

โศภิษฐ์ บุญทอง*, บุญทัน ดอกไธสง, เกียรติศักดิ์ สุขเหลือง
Sophit Bunthong*, Boonton Dockthaisong, Kiettisak Suklueang
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University
*Corresponding Author E-mail: sophit.aey@gmail.com
Received April 14, 2026; Revised May 23, 2026; Accepted June 4, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 2. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และ 3. นำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงปริมาณเก็บข้อมูลจากบุคลากรของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ จำนวน 324 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.991 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 18 รูปหรือคน เก็บข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา และตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่มเฉพาะ

ผลการวิจัยพบว่า 1. การดำเนินงานนวัตกรรมของบริษัทโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนานวัตกรรม รองลงมาคือ การขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการนวัตกรรม การสนับสนุนทรัพยากรและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม การสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงธุรกิจ และการพัฒนานวัตกรรมด้านกระบวนการทำงาน ผลิตภัณฑ์ บริการและธุรกิจใหม่ 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารภายในองค์กร ประกอบด้วย เทคโนโลยีหรือเครื่องจักร เงินทุน บุคลากร และกระบวนการทำงาน รวมถึงหลักอิทธิบาท 4 โดยเฉพาะฉันทะ วิริยะ และวิมังสา ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และการขับเคลื่อนนวัตกรรมภายในองค์กร และ 3. การบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ร่วมกับแนวทางการบริหารสมัยใหม่ ส่งผลให้การดำเนินงานนวัตกรรมขององค์กรเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรม ทั้งด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการนวัตกรรม การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง อันนำไปสู่ความเข้มแข็งและความยั่งยืนขององค์กรในระยะยาว

คำสำคัญ: พุทธธรรม, การบูรณาการ, นวัตกรรม, ไปรษณีย์ไทย

Abstract

This research aimed to: 1. study the innovation operations of Thailand Post Company Limited, 2. study the factors affecting the innovation operations of Thailand Post Company Limited, and 3. propose the integration of Buddhadhamma principles to promote the innovation operations of Thailand Post Company Limited. This study employed a mixed-methods research design. In the quantitative research, data were collected from 324 personnel of Thailand Post Company Limited Headquarters, with the sample size determined by Taro Yamane formula. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.991. Data were analyzed using descriptive and inferential statistics. For the qualitative research, 18 key informants were selected. Data were collected through structured interviews and analyzed by descriptive content analysis. The findings were further verified through focus group discussion.

The research findings revealed that: 1. the overall innovation operations of the company were at a high level. The aspect with the highest mean score was network building for innovation development, followed by innovation management system driving, resource support and personnel competency development together with innovation culture enhancement, business innovation creation, and innovation development in work processes, products, services, and new businesses. 2. The factors significantly affecting innovation operations at the 0.01 level included internal organizational management factors consisting of technology or machinery, capital, personnel, and work processes, as well as the Iddhipada IV principles, especially Chanda, Viriya, and Vimamsa, which played important roles in enhancing motivation, creativity, and innovative thinking among personnel, and 3. The integration of the Iddhipada IV principles with modern management approaches contributed significantly to the effectiveness of innovation operations within the organization. This integration supported the development of innovation management systems, the creation of new products and services, collaborative network building, and the continuous development of personnel potential, leading to organizational strength and long-term sustainability.

Keywords: Buddhism, Integration, Innovation, Thailand Post

บทนำ

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท.) เป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2546 โดยแปลงสภาพมาจากการสื่อสารแห่งประเทศไทย ภายหลังการแปลงสภาพเป็น ปณท. ได้มีการปรับเปลี่ยนการบริหารและการดำเนินงานให้เป็นเชิงธุรกิจมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าเป้าหมายใน 4 กลุ่มธุรกิจ ได้แก่ กลุ่มธุรกิจสื่อสาร กลุ่มธุรกิจขนส่ง กลุ่มธุรกิจค้าปลีก และกลุ่มธุรกิจการเงิน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งตลอดระยะเวลาการดำเนินงานที่ผ่านมา ปณท ตระหนักถึงความสำคัญในการนำหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาใช้ปฏิบัติ และยึดมั่นที่จะปฏิบัติตามหลักการและแนวทางการกำกับดูแลที่ดีในรัฐวิสาหกิจ ซึ่ง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด, 2559) ในปัจจุบัน บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มีเป้าหมาย

ในการก้าวสู่การเป็นผู้นำด้านบริการไปรษณีย์ โดยมุ่งเน้นการให้บริการที่มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของภาคธุรกิจและประชาชนในทุกระดับและทุกพื้นที่ ด้วยความพร้อมของเครือข่ายที่ทำการไปรษณีย์มากกว่า 1,200 แห่ง และศูนย์ไปรษณีย์อีก 13 แห่ง ครอบคลุมทั้งในกรุงเทพมหานครและภูมิภาค ประกอบกับบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ทันสมัย และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายไปรษณีย์ทั้งในและต่างประเทศ องค์กรจึงมีความพร้อมในการเป็นตัวกลางสำคัญในการเชื่อมต่อการสื่อสารและการขนส่ง ด้วยบริการที่มีคุณภาพและตอบโจทย์ผู้ใช้บริการได้อย่างมีประสิทธิผล โดยมีพันธกิจในการให้บริการจัดส่งสิ่งของ ข่าวสาร ข้อมูล รวมถึงบริการโอนเงินในระดับสากล ที่สะดวก เข้าถึงง่าย ได้มาตรฐาน และมีความน่าเชื่อถือในราคาที่เหมาะสม อีกทั้งยังมุ่งพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางด้านไปรษณีย์และโลจิสติกส์สำหรับธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการข้อมูลจากการดำเนินงาน เพื่อนำไปต่อยอดเป็นองค์ความรู้และนวัตกรรม สนับสนุนการเติบโตของธุรกิจลูกค้าไปพร้อมกัน รวมถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เพื่อสร้างการเติบโตที่มั่นคงและยั่งยืนในระยะยาว (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด, 2568)

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) ได้กำหนดนโยบายบริหารจัดการนวัตกรรมและแนวทางการบริหารจัดการนวัตกรรมเป็นหลักในการดำเนินงาน ดังนี้ 1. ให้ใช้ระบบนวัตกรรมองค์กร (Corporate Innovation System: CIS) ที่สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินธุรกิจและการดำเนินงานของบริษัท ทั้งในปัจจุบันและอนาคต มาเป็นกรอบในการพัฒนารวมทั้งด้านผลิตภัณฑ์ ด้านบริการ ด้านกระบวนการทำงาน ด้านรูปแบบธุรกิจ ภารกิจใหม่ที่เกิดประโยชน์ และผลกระทบเชิงบวกต่อองค์กร รวมทั้งการสร้างความสามารถด้านการแข่งขันของประเทศ 2. ให้มีการปลูกฝังค่านิยมและเสริมสร้างวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นการสร้างเครือข่ายบุคลากร โดยใช้ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมในการขับเคลื่อนองค์กรเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการพัฒนานวัตกรรมขององค์กรและได้รับการยอมรับจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร 3. ให้ยกระดับและพัฒนาความรู้ ความสามารถและศักยภาพการใช้ความคิดสร้างสรรค์และจัดการนวัตกรรมของบุคลากรให้สามารถปรับปรุงผลการดำเนินงานและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของบริษัทได้อย่างต่อเนื่อง 4. ให้นำองค์ความรู้ที่สำคัญของบริษัทและข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มลูกค้ามาวิเคราะห์เพื่อตอบสนองและคาดการณ์ความต้องการของลูกค้าและนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นนวัตกรรมที่มีคุณค่า หายากและคู่แข่งไม่สามารถลอกเลียนแบบได้ในระยะเวลาอันสั้น 5. ให้มีกระบวนการพัฒนานวัตกรรมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของบริษัทอย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบ Close Innovation และรูปแบบ Open Innovation เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในวงกว้างต่อบริษัท เศรษฐกิจ สังคม และประเทศ 6. ให้ป้องกันและใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมอย่างเป็นระบบจนทำให้บรรลุผลสำเร็จทางธุรกิจตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งจะทำให้องค์กรสามารถเป็นผู้นำด้านผลิตภัณฑ์และบริการที่มีความโดดเด่นหรือเป็นผู้นำด้านต้นทุนต่ำในการประกอบกิจการทั้งในปัจจุบันและละอนาคต 7. ให้ปฏิบัติต่อเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญาโดยจะต้องให้เกียรติและเคารพ ซึ่งสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา รวมถึงจะต้องขออนุญาตผู้เป็นเจ้าของในทรัพย์สินทางปัญญาเหล่านั้นให้ถูกต้องตามกฎหมายก่อนที่จะมีการใช้งาน และ 8. ให้ดูแลทรัพย์สินทางปัญญาของบริษัทไม่ให้ถูกละเมิด เปิดเผย ทำซ้ำ ดัดแปลงหรือกระทำการใด ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากบริษัท (บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด, 2559)

จากวิสัยทัศน์และแนวทางการดำเนินงานดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรม การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และการยกระดับศักยภาพบุคลากรเพื่อรองรับการแข่งขันในยุคดิจิทัล แม้ว่าองค์กรจะมีการกำหนดนโยบายด้านนวัตกรรมและการบริหารจัดการสมัยใหม่ไว้อย่างชัดเจน แต่ยังพบว่า การศึกษาที่เชื่อมโยงหลักพุทธธรรมกับการส่งเสริม

การดำเนินงานนวัตกรรมในองค์กรรัฐวิสาหกิจด้านโลจิสติกส์และการสื่อสารยังมีอยู่อย่างจำกัด โดยเฉพาะการศึกษาที่อธิบายว่าหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถส่งเสริมแรงจูงใจ ความคิดสร้างสรรค์ ความมุ่งมั่นในการทำงาน และการพัฒนานวัตกรรมของบุคลากรได้อย่างไร จึงเกิดช่องว่างทางการวิจัยควรได้รับการศึกษาเพิ่มเติม

ผู้วิจัยจึงสนใจเลือกศึกษาหลักอิทธิบาท 4 เนื่องจากเป็นหลักธรรมที่มุ่งส่งเสริมความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย ฉันทะ คือ ความรักและความพึงพอใจในงาน วิริยะ คือ ความเพียรพยายาม จิตตะ คือ ความเอาใจใส่รับผิดชอบต่อหน้าที่ และวิมังสา คือ การพิจารณาไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สอดคล้องกับกระบวนการสร้างและขับเคลื่อนนวัตกรรมในองค์กร ทั้งในด้านการคิดสร้างสรรค์ การพัฒนางาน การแก้ปัญหา และการปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างต่อเนื่อง (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2546) ดังนั้น การศึกษาการบูรณาการหลักอิทธิบาท 4 ร่วมกับการบริหารภายในองค์กรจึงอาจเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นต้นแบบในการพัฒนาองค์กรภาครัฐและรัฐวิสาหกิจอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
3. เพื่อนำเสนอการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดให้เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสนับสนุนและยืนยันผลการศึกษาที่ได้จากการวิจัยเชิงปริมาณ ทั้งนี้ มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ภายใต้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวเพื่อศึกษาสภาวการณ์โดยไม่มีการทดลอง (Non-Experimental Design)

2. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ จำนวน 1,689 คน (วิบูลย์ศักดิ์ บัวแก้ว, 2568)

2.2 กำหนดกลุ่มตัวอย่างคำนวณตามสูตรของ Yamane (1973) ซึ่งทำให้ได้จำนวนทั้งสิ้น 324 คน

3.3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีจำนวนรวม 18 รูปหรือคน โดยประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหารจากบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ 3 คน กลุ่มหัวหน้าฝ่ายของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ 4 คน กลุ่มบุคลากรระดับปฏิบัติการของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 5 คน กลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านรัฐประศาสนศาสตร์ 3 คน และกลุ่มนักวิชาการหรือผู้ปฏิบัติงานด้านพระพุทธศาสนาอีก 3 รูปหรือคน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1. แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล 2. แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารภายในองค์กร 3. แบบสอบถามเกี่ยวกับหลัก

อิทธิบาท 4 และ 4. แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ผลการทดสอบคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.991 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามวัตถุประสงค์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากบุคลากรของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด สำนักงานใหญ่ จำนวน 324 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย ด้วยการจับสลากเลือกตัวอย่างจนได้ครบตามจำนวนที่กำหนด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ควบคู่กับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน โดยอาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา เพื่อใช้ยืนยันผลการวิจัยเชิงปริมาณจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญอีกครั้ง

ผลการวิจัย

1. การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พบผลการศึกษาดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ในภาพรวม

ข้อ	การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด	ระดับการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการนวัตกรรม	4.02	0.59	มาก
2.	ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมกระบวนการ การทำงาน ผลิตภัณฑ์บริการและธุรกิจใหม่	3.84	0.59	มาก
3.	ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงธุรกิจ	3.93	0.67	มาก
4.	ด้านการสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรม	4.03	0.65	มาก
5.	ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม	3.99	0.63	มาก
	ภาพรวม	**3.96**	**0.46**	**มาก**

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.96, S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรม ($\bar{X}$ = 4.03) รองลงมาคือ ด้านการขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 4.02) ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม ($\bar{X}$ = 3.99) ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงธุรกิจ ($\bar{X}$ = 3.93) และด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมกระบวนการ การทำงาน ผลิตภัณฑ์บริการและธุรกิจใหม่ ($\bar{X}$ = 3.84) ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พบผลการศึกษาดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การบริหารภายในองค์กร ประกอบด้วย ด้านบุคคล ด้านเงิน ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านเครื่องจักรหรือเทคโนโลยี ด้านวิธีการทำงานหรือกระบวนการ ด้านการบริหารจัดการ อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การบริหารภายในองค์กรส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

การบริหารภายในองค์กร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.323	.188		7.027**	.000
ด้านเครื่องจักรหรือเทคโนโลยี (M4)	.366	.042	.468	8.690**	.000
ด้านเงิน (M2)	.204	.042	.260	4.830**	.000
ด้านบุคคล (M1)	.154	.040	.192	3.980**	.000
ด้านวิธีการทำงานหรือกระบวนการ (M5)	.095	.031	.126	3.056**	.002

Multiple R = .677[c], R^2 = .459, Adjusted R^2 = .454, Std. Error = .343, F = 127.591, Sig = .000
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารภายในองค์กรส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้ คือ ด้านเครื่องจักรหรือเทคโนโลยี (M4) ด้านเงิน (M2) ด้านบุคคล (M1) ด้านวิธีการทำงานหรือกระบวนการ (M5) สำหรับด้านที่ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 2 ด้าน คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .454 แสดงว่า การบริหารภายในองค์กรสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ได้ร้อยละ 45.4 ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = 1.323+.366_{M4}+.204_{M2}+.154_{M1}+.095_{M5}$$
$$Z_Y = .468Z_{M4}+.260Z_{M2}+192Z_{M1}+.126Z_{M5}$$

สมมติฐานที่ 2 หลักอิทธิบาท 4 ประกอบด้วย ฉันทะ การมีใจรัก วิริยะ การมีใจสู้ จิตตะ การใส่ใจ วิมังสา การทำด้วยปัญญา อย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

หลักอิทธิบาท 4	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่ (Constant)	1.554	.127		12.236**	.000
วิริยะ การมีใจสู้ (Dhamma2)	.284	.046	.358	6.209**	.000
ฉันทะ การมีใจรัก (Dhamma1)	.187	.037	.265	5.073**	.000
วิมังสา การทำด้วยปัญญา (Dhamma4)	.163	.043	.211	3.825**	.000

Multiple R = .735[b], R^2 = .541, Adjusted R^2 = .536, Std. Error = .316, F = 173.694, Sig = .000
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้ คือ วิริยะ การมีใจสู้ (Dhamma2) ฉันทะ การมีใจรัก (Dhamma1) วิมังสา การทำด้วยปัญญา (Dhamma4) สำหรับด้านที่ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 1 ด้าน คือ จิตตะ การใส่ใจ ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .536 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนาย

การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ได้ร้อยละ 53.6 ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการได้ดังนี้

$$\hat{y} = 1.554+.284_{Dhamma2}+.187_{Dhamma1}+.163_{Dhamma4}$$
$$Z_Y = .358Z_{Dhamma2}+.265Z_{Dhamma1}+.211Z_{Dhamma4}$$

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พบว่า การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบทั้งด้านการกำหนดแผน กลยุทธ์ และโครงสร้างการบริหารจัดการนวัตกรรมผ่านระบบ CIS ควบคู่กับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์และการเปลี่ยนแปลง นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมด้านกระบวนการทำงาน ผลิตภัณฑ์ บริการ และรูปแบบธุรกิจใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพการบริการ และสร้างโอกาสทางธุรกิจในอนาคต รวมถึงการพัฒนานวัตกรรมเชิงธุรกิจด้านโลจิสติกส์และแพลตฟอร์มดิจิทัลให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการในยุคดิจิทัล อีกทั้งยังส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการ ภาคธุรกิจ สตาร์ทอัพ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อขยายศักยภาพด้านนวัตกรรมขององค์กร ตลอดจนสนับสนุนทรัพยากรและพัฒนาสมรรถนะบุคลากรผ่านการเสริมสร้างทักษะดิจิทัล องค์ความรู้ และการมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง และการนำหลักอิทธิบาท 4 มาบูรณาการร่วมกับการดำเนินงานขององค์กร ส่งผลให้การพัฒนานวัตกรรมเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยฉันทะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรมีความรักและความสมัครใจในการปฏิบัติงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และพร้อมเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ วิริยะช่วยให้เกิดความเพียรพยายาม อดทน และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม จิตตะส่งเสริมความเอาใจใส่ต่อคุณภาพงาน ความต้องการของผู้ใช้บริการและการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ขณะที่วิมังสาช่วยให้บุคลากรสามารถคิดวิเคราะห์ วางแผน และปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างมีเหตุผลเพื่อนำไปสู่การพัฒนานวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า การบูรณาการหลักการบริหารภายในองค์กรร่วมด้วย มีส่วนสำคัญในการสนับสนุนความสำเร็จของการดำเนินงานนวัตกรรม ทั้งในด้านการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่า การจัดหาและพัฒนาวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและระบบอัตโนมัติเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ การปรับปรุงกระบวนการทำงานให้รวดเร็วและคล่องตัว รวมถึงการกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์องค์กรที่สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนานวัตกรรมอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.96, S.D.= 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยดังนี้ ด้านการสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรม รองลงมาคือ ด้านการขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการนวัตกรรม ด้านการสนับสนุนทรัพยากรพัฒนาสมรรถนะบุคลากรและการสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรม ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงธุรกิจ และด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมกระบวนการ การทำงาน ผลิตภัณฑ์ บริการและธุรกิจใหม่ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพิศาล ภักดีนฤนาถ และชฎาธาร โอษธีศ (2561) ได้ศึกษาเรื่อง นวัตกรรมการบริหารจัดการภาคสังคมกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบนวัตกรรมการจัดการภาคสังคมควรมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ 1. ปัจจัยนำเข้าหรือพฤติกรรมของมนุษย์ที่จัดเก็บด้วยระบบวงจรปิดแบบสามมิติในช่วงของเวลาและสถานที่ เข้าสู่ 2. กระบวนการ ที่มีองค์ประกอบ

ของเทคโนโลยีดิจิทัล 4 อย่าง ได้แก่ ฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (บิ๊กดาต้า) ซอฟต์แวร์ชั้นสูง คอมพิวเตอร์ทรงพลัง และปัญญาประดิษฐ์ เพื่อได้มาซึ่งการประมวลผลที่รวดเร็ว ตอบสนองต่อสิ่งที่มนุษย์ต้องการ และตอบโต้กับการกระทำของมนุษย์ได้อย่างชาญฉลาด และ 3. ผลลัพธ์ คือ ชุมชนสังคมผาสุกซึ่งเกิดจากความปลอดภัยมั่นคงจากอาชญากรรมที่ลดลง การสร้างคุณค่าเพิ่มทั้งเชิงนโยบายและเชิงพาณิชย์จากข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและความสะดวกสบายจากพื้นที่เมืองอันชาญฉลาด

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด อภิปรายผลการศึกษาได้ว่า 1. การบริหารภายในองค์กรส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 4 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้คือ ด้านเครื่องจักรหรือเทคโนโลยี (M4) ด้านเงิน (M2) ด้านบุคคล (M1) ด้านวิธีการทำงานหรือกระบวนการ (M5) สำหรับด้านที่ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 2 ด้าน คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านการบริหารจัดการ ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R2) เท่ากับ .454 แสดงว่า การบริหารภายในองค์กรสามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ได้ร้อยละ 45.4 สอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ แจ้งพงศ์พันธ์ (2568) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิผลในการพัฒนาองค์กรของบริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด โดยผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการบริหารภายในองค์กร ซึ่งประกอบด้วย การจัดการองค์กร วัสดุอุปกรณ์ กระบวนการทำงาน บุคลากร รวมถึงเครื่องจักรและเทคโนโลยี ล้วนมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการพัฒนาองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ทั้งนี้ ปัจจัยดังกล่าวสามารถร่วมกันอธิบายหรือพยากรณ์ประสิทธิผลในการพัฒนาองค์กรคิดได้เป็นร้อยละ 43.7 (Adj. R^2 = 0.437) นอกจากนี้ การนำองค์ประกอบด้านการบริหารภายในมาใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการพัฒนาองค์กร ยังช่วยส่งเสริมในหลายด้าน ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การบริหารงบประมาณ การจัดการทรัพยากรและอุปกรณ์ การยกระดับเครื่องจักรและเทคโนโลยี ตลอดจนการปรับปรุงกระบวนการทำงานและระบบการบริหารให้มีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น 2. หลักอิทธิบาท 4 ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ทั้ง 3 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยเรียงลำดับตามสมการดังนี้ คือ วิริยะ การมีใจสู้ (Dhamma2) ฉันทะ การมีใจรัก (Dhamma1) วิมังสา การทำด้วยปัญญา (Dhamma4) สำหรับด้านที่ไม่ส่งผลต่อการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด 1 ด้าน คือ จิตตะ การใส่ใจ ผลการวิเคราะห์มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว (Adjusted R^2) เท่ากับ .536 แสดงว่า หลักอิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ได้ร้อยละ 53.6 สอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย คล้ายแสง (2562) ได้มีการศึกษาการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมในจังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า การยกระดับการท่องเที่ยวลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยสำคัญหลายด้าน ได้แก่ การปรับปรุงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก การเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การสร้างความสมดุลของการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการภายในจังหวัดอย่างบูรณาการ ในส่วนของปัจจัยภายนอกที่มีบทบาทกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา ประกอบด้วยแนวโน้มด้านการท่องเที่ยวในอนาคต เช่น การขยายตัวของชนชั้นกลางและรายได้ที่สูงขึ้น การเติบโตของสายการบินต้นทุนต่ำ การเพิ่มขึ้นของสังคมผู้สูงอายุที่มีกำลังใช้จ่ายด้านการท่องเที่ยว การนำเทคโนโลยีมาใช้ระหว่างการเดินทาง รวมถึงพฤติกรรมนักท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับประสบการณ์มากขึ้น นอกจากนี้ ยังควรนำหลักอิทธิบาท 4 มาประยุกต์ใช้ร่วมกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงกีฬา โดยเชื่อมโยงกับกระบวนการพัฒนา ได้แก่ 1. ฉันทะ การมีส่วนร่วมในการวางแผนด้วยความพึงพอใจ 2. วิริยะ ความเพียรในการดำเนินงานและพัฒนา

3. วิมังสา การพิจารณาและประเมินผลเพื่อนำไปสู่การปรับปรุง และ 4. จิตตะ การใส่ใจติดตามตรวจสอบผลลัพธ์อย่างเหมาะสม ซึ่งแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้การพัฒนาบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด อภิปรายได้ว่า การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประกอบด้วย 1. ด้านการขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการนวัตกรรม การกำหนดแผน กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ CIS และการสร้างวัฒนธรรมองค์กรเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ 2. ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมกระบวนการทำงาน ผลิตภัณฑ์ บริการ และธุรกิจใหม่ การพัฒนานวัตกรรมกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ บริการ และรูปแบบธุรกิจใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ คุณภาพ และรายได้ขององค์กร 3. ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงธุรกิจ การพัฒนานวัตกรรมด้านผลิตภัณฑ์ บริการ โลจิสติกส์ และแพลตฟอร์มดิจิทัล เพื่อตอบสนองผู้ใช้บริการและสร้างโอกาสทางธุรกิจใหม่ 4. ด้านการสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรม การสร้างความร่วมมือด้านวิจัยและนวัตกรรมกับภาควิชาการ ภาคธุรกิจ สตาร์ทอัพ และหน่วยงานภาครัฐ เพื่อขยายโอกาสในการพัฒนาองค์กร และ 5. ด้านการสนับสนุนทรัพยากรและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร การส่งเสริมวัฒนธรรมนวัตกรรม พัฒนาทักษะดิจิทัลและองค์ความรู้ พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์นวัตกรรม นำหลักอิทธิบาท 4 เข้ามาบูรณาการ ทำให้การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1. ด้านฉันทะ (การมีใจรัก) การปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ รักในงานบริการ การเรียนรู้เทคโนโลยี และมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ 2. ด้านวิริยะ (การมีใจสู้) การทำงานด้วยความขยัน อดทน เพียรพยายาม พัฒนาตนเอง และปรับตัวต่ออุปสรรคและการเปลี่ยนแปลง 3. ด้านจิตตะ (การใส่ใจ) การตั้งใจปฏิบัติงาน ใส่ใจคุณภาพงาน ความต้องการของลูกค้า และการพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 4. ด้านวิมังสา (ทำด้วยปัญญา) การไตร่ตรอง วิเคราะห์ข้อมูล คิดเชิงระบบ และปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างมีเหตุผลเพื่อพัฒนานวัตกรรม และในการวิจัยครั้งนี้นอกจากการนำหลักธรรมมาบูรณาการแล้ว ยังพบว่า การนำหลักการบริหารภายในองค์กร เข้ามาบูรณาการเพื่อทำให้การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประสบความสำเร็จ มากขึ้นอีกด้วย ประกอบด้วย 1. ด้านบุคคล (Man) 2. ด้านเงิน (Money) 3. ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Materials) 4. ด้านเครื่องจักรหรือเทคโนโลยี (Machines) 5. ด้านวิธีการทำงานหรือกระบวนการ (Methods) และ 6. ด้านการบริหารจัดการ (Management) สอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศักดิ์ ปิยะสุวรรณ (2566) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อพัฒนานวัตกรรมด้านการบริหารของการประปานครหลวง โดยผลการศึกษาพบว่า แนวทางการบูรณาการหลักพุทธธรรมสามารถนำมาใช้สนับสนุนการพัฒนานวัตกรรมการบริหารงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้ นวัตกรรมด้านการบริหารของการประปานครหลวง ประกอบด้วยหลายมิติ ได้แก่ ประการแรก การเสริมสร้างความมั่นคงของระบบประปา โดยมุ่งพัฒนาระบบจ่ายน้ำและการจัดการทรัพยากรน้ำ ควบคู่กับการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อลดการสูญเสียน้ำและควบคุมแรงดันน้ำ รวมถึงการปรับปรุงระบบผลิตให้มีความเสถียรและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประการที่สอง การยกระดับศักยภาพองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม ประการที่สาม การสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความพึงพอใจและความยั่งยืนในระยะยาว และประการที่สี่ การเสริมความมั่นคงขององค์กร โดยเน้นการบริหารด้านการเงินและบัญชีอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและดำเนินงานตามมาตรฐานที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังมีการนำหลักอิทธิบาท 4 มาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนนวัตกรรมการบริหาร ได้แก่ ความพึงพอใจในงาน ความเพียรพยายาม ความใส่ใจ และการใช้ปัญญาในการทำงาน ควบคู่กับหลักการบริหารจัดการที่สำคัญ เช่น การวางแผน การจัดโครงสร้างองค์กร การสั่งการ

การประสานงาน และการควบคุม เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารและผลักดันนวัตกรรมขององค์กรให้เกิดผลอย่างยั่งยืน

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์เป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ได้ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 1 การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรม
ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด
ที่มา: สร้างโดย : Gemini Nano Banana 2 โดยผู้เขียนเป็นผู้ป้อนคำสั่ง

จากภาพดังกล่าวสามารถอธิบายองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย ได้ดังนี้

การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พบว่า บุคลากรของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด นำหลักอิทธิบาท 4 เข้ามาบูรณาการ ทำให้การดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 1. ด้านฉันทะ การมีใจรักโดยปฏิบัติงานด้วยความสมัครใจ รักในงานบริการ เรียนรู้เทคโนโลยีและมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ 2. ด้านวิริยะ การมีใจสู้ โดยทำงานด้วยความขยัน อดทน เพียรพยายาม พัฒนาตนเอง และปรับตัวต่ออุปสรรคและการเปลี่ยนแปลง 3. ด้านจิตตะ การใส่ใจ โดยตั้งใจปฏิบัติงาน ใส่ใจคุณภาพงานและความต้องการของลูกค้า และร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง 4. ด้านวิมังสา ทำด้วยปัญญา โดยการไตร่ตรอง วิเคราะห์ข้อมูล คิดเชิงระบบ และปรับปรุงกระบวนการทำงานอย่างมีเหตุผลเพื่อพัฒนานวัตกรรม นอกจากนั้นยังบูรณาการกับหลักการบริหารภายในองค์กร เพื่อส่งเสริมการดำเนินงานนวัตกรรมของ บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ให้ประสบผลสำเร็จทั้ง ด้านการขับเคลื่อนระบบบริหารจัดการนวัตกรรม ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรม

กระบวนการทำงาน ผลิตภัณฑ์ บริการและธุรกิจใหม่ ด้านการสร้างสรรค์นวัตกรรมเชิงธุรกิจ ด้านการสร้างเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรม และด้านการสนับสนุนทรัพยากรและพัฒนาสมรรถนะบุคลากร

สรุปและข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการสร้างระบบนิเวศนวัตกรรม โดยเปิดโอกาสให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายใน องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน สตาร์ทอัพ และสถาบันการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาเทคโนโลยีและบริการใหม่ ๆ เช่น โลจิสติกส์อัจฉริยะ แพลตฟอร์มดิจิทัล และบริการอีคอมเมิร์ซ ทั้งนี้ ควรมีการจัดตั้งศูนย์นวัตกรรม หรือ Innovation Hub เพื่อเป็นพื้นที่ทดลองแนวคิดใหม่และต่อยอดงานวิจัยสู่การใช้งานจริง

2. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรกำหนดนโยบายผลักดันการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ในการบริหารจัดการและพัฒนาบริการ เช่น การใช้ AI ในการคาดการณ์ปริมาณพัสดุ การจัดเส้นทางขนส่งอัจฉริยะ และระบบติดตามพัสดุแบบเรียลไทม์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ลดต้นทุน และยกระดับประสบการณ์ของผู้ใช้บริการให้สอดคล้องกับพฤติกรรมผู้บริโภคในยุคดิจิทัล

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรเร่งพัฒนาและนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงาน เช่น ระบบอัตโนมัติ ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และ Internet of Things (IoT) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคัดแยกพัสดุ การติดตามสถานะการจัดส่ง และการบริหารจัดการโลจิสติกส์แบบอัจฉริยะ

2. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรมีการอัปเกรดระบบเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่องให้สามารถรองรับปริมาณงานและรูปแบบบริการที่เปลี่ยนแปลงในอนาคต

3. บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ควรส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ มาตรฐาน และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายได้หรือรีไซเคิลได้ พร้อมทั้งพัฒนาระบบบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ระบบติดตามสต็อกแบบเรียลไทม์ เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการจัดหาและลดต้นทุนในการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และแพลตฟอร์มดิจิทัล มาประยุกต์ใช้ร่วมกับหลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการองค์กร เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนวัตกรรมและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานขององค์กรในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล

2. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม และการปรับตัวของบุคลากรต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการแข่งขันในอนาคต เพื่อค้นหาแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้มีความยืดหยุ่น (Agile Organization) และสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

ธงชัย คล้ายแสง. (2562). การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงกีฬาโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมของจังหวัดบุรีรัมย์ (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด. (2559). คู่มือการกำกับดูแลกิจการที่ดี. กรุงเทพฯ: บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด.

_____. (2559). ประกาศคณะกรรมการบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด เรื่องนโยบายการบริหารนวัตกรรม ประจำปี 2567. กรุงเทพฯ: บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด.

_____. (2568). ประวัติกิจการไปรษณีย์ไทย. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2568 จาก https://shorturl.asia/EwPtL.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2546). พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ (พิมพ์ครั้งที่ 11). กรุงเทพฯ: เอส.อาร์. พริ้นติ้ง แมส โปรดักส์.

วิบูลย์ศักดิ์ บัวแก้ว. (2568, 2 ธันวาคม). หัวหน้าส่วนวิชาการและระเบียบ ฝ่ายทรัพยากรบุคคลบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด [บทสัมภาษณ์].

สุพิศาล ภักดีนฤนาถ และชฎาธาร โอษธีศ. (2561). นวัตกรรมการบริหารจัดการภาคสังคมกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0. วารสารสมาคมนักวิจัย, 23(1), 49-61.

อดิศักดิ์ ปิยะสุวรรณ. (2566). การบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมการบริหารงานของการประปานครหลวง (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

อรอนงค์ แจ้งพงศ์พันธ์. (2568). พุทธบูรณาการเพื่อเสริมสร้างประสิทธิผลการพัฒนาองค์กรของบริษัท รถไฟฟ้า ร.ฟ.ท. จำกัด (ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

Yamane, T. (1973). Statistic: An Introductory Analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.